

اثر بخشی آموزش "مکان کنترل" بر اساس رویکرد شناختی بر اعتماد به نفس دانش آموزان دختر دچار افت تحصیلی

ام البنین شیبانی^۱، مهناز اخوان تفتی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۱۰/۱۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۸/۱۲/۴

۱. مربی روان شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور یزد، دانشکده روان شناسی

۲. دانشیار علوم تربیتی، دانشگاه الزهراء (س) تهران، دانشکده روان شناسی

چکیده

زمینه و هدف: پیامدهای رفتار که به علل بیرونی چون بخت و اقبال یا کمک دیگران نسبت داده می شود بر اعتماد به نفس و پیشرفت تحصیلی افراد موثر است. هدف این مطالعه بررسی اثر بخشی آموزش مکان کنترل بر اساس رویکرد شناختی بر اعتماد به نفس دانش آموزان متوسطه شهر یزد بود.

مواد و روش کار: این مطالعه توصیفی-تحلیلی به صورت طرح آزمایشی با استفاده از طرح پیش آزمون-پس آزمون بر روی ۱۵ دانش آموز دبیرستانی پایه اول در سال ۸۸-۸۷ شهرستان یزد انجام شد. نمونه ها با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب و ۱۵ نفر نیز به عنوان گروه شاهد انتخاب گردیدند. ابزار مورد استفاده، تست اعتماد به نفس آیزنک و برنامه آموزش مکان کنترل بود. برای تحلیل آماری از آزمون t استفاده شد.

یافته ها: نتایج حاصل از تحلیل های آماری نشان داد که بین گروه مورد آزمایش و شاهد در افزایش اعتماد به نفس تفاوت معنی دار وجود دارد ($p=0/01$). یافته های حاصل از آزمون t همبسته حاکی از آن بود که در پیشرفت تحصیلی گروه آزمایش، قبل و بعد از آموزش مکان کنترل، تفاوت معنی داری وجود نداشته است.

نتیجه گیری: با توجه به پژوهش انجام شده، آموزش مکان کنترل بر اساس رویکرد شناختی بر اعتماد به نفس موثر می باشد ولی بر بهبود پیشرفت تحصیلی تأثیر مثبتی دیده نشد. [م ت ع پ ز، ۱۲(۵):۸۸-۸۴]

کلیدواژه ها: سبک اسنادی، مکان کنترل، اعتماد به نفس، افت تحصیلی

مقدمه

ناکامی دانش آموزان در درس ها و عدم احساس مسئولیت در دانش آموزان ضعیف، ترک تحصیل به میزان وسیعی تحت تأثیر اعتماد و اطمینان پایین آن ها نسبت به توانایی های خود در امر تحصیل است.^۱ کاهش نمره دروس مختلف به میزان اعتقاد دانش آموزانی که نتوانند در مدرسه آن درس را خوب یاد بگیرند و یا تمایل به یادگیری آن درس نداشته باشند، بستگی مستقیم دارد.^۲ مفهوم اعتماد به نفس از یک سو تحت تأثیر شرایط محیطی و وضع زیست شناختی افراد قرار دارد و از سوی دیگر با شناخت ها و ویژگی های شخصیتی افراد مرتبط است. مدت هاست که روانشناسان این موضوع را مطرح کرده اند که افکار انسان ها و معنایی که به رویدادهای تجربه شده می دهند، ممکن است بر رفتار آن ها تأثیر گذار باشد.^۳

مکان کنترل به این معناست که شخص تا چه اندازه باور دارد که می تواند بر زندگی خود اثر داشته باشد. این مفهوم دارای دو بعد کنترل درونی و بیرونی است. بنابر فرضیات Rotter افرادی که دارای کنترل بیرونی هستند، دارای ادراک مثبت و یا منفی از حوادث و رویدادهایی هستند که ارتباطی با رفتار فرد ندارد و واری کنترل فردی است.^۴ Rotter این افراد را معتقد به شانس یا دارای منبع کنترل بیرونی فرض می کند. در بعد دیگر، منبع کنترل درونی نتیجه ای از ادراک مثبت یا منفی از رویدادها می باشد که تحت تأثیر کنترل فردی است. افرادی که دارای کنترل درونی هستند معتقد به خودمختاری بوده و خود را حاکم بر سرنوشت خود می دانند و کنترل زندگی را از درون خود می پندارند.^۵ بسیاری از دانش آموزان دچار افت تحصیلی به عنوان افرادی با عزت نفس پایین، منفعل، دارای درماندگی اکتسابی و یا

دارای اعتماد به نفس پایین توصیف شده اند.^۶ Rotter بیان می دارد که افراد درباره این که آیا رفتاری خاص به پیامدهای مطلوبی منتهی می شود یا خیر، انتظاراتی دارند، بنابراین انتظار عامل تعیین کننده مهمی در مورد آن چه که متعاقباً انجام می دهند به شمار می رود.^۷ Weiner در نظریه اسنادی سه بعدی خود بیان می کند که بین بعد «ثبات» و «سطح انتظار» رابطه وجود دارد. به این معنی که چنان چه عملی در طول زمان دارای پیامدهای مشابهی باشد به تدریج شخص انتظار ثابتی از پیامد آن عمل خاص پیدا خواهد کرد. هم چنین بعد «کنترل پذیری» با «سطح انتظار» رابطه دارد. به این معنی که چنان چه فرد علت موفقیت یا شکست خود را به عوامل قابل کنترل اسناد دهد، انتظار موفقیت در او افزایش خواهد یافت.^۸ تحقیقات متعدد نشان داده اند کودکانی که شکست خود را به متغیرهای قابل کنترل نسبت می دهند (مانند تلاش) کمتر با شکست از پای در می آیند و احساس ضعف می کنند. در حالی که کودکانی که شکست خود را به عوامل غیر قابل کنترل (مانند فقدان توانایی و عوامل بیرونی) نسبت می دهند برعکس آن عمل می کنند. تمایل به اسناد شکست به توانایی ناکافی منجر به موفقیت کمتر افراد می گردد، به طوری که چنین دانش آموزانی در کلاس وابستگی بیشتری پیدا می کنند.^۹

پیامدهای مثبت رفتار که به علت های درونی چون توانایی و کوشش نسبت داده می شوند در شخص ایجاد احساس غرور یا اعتماد به نفس می کنند. اما موقعیتی که به علل بیرونی چون بخت و اقبال یا کمک دیگران نسبت داده می شود این تأثیر را ندارد.^{۱۰} مطالعات نشان داده اند با تغییر مکان کنترل افراد از عامل بیرونی غیر قابل کنترل و ثابت به عامل درونی قابل کنترل و تغییر،

آموزش مکان کنترل بر اساس رویکرد شناختی که بر مبنای مؤلفه‌های نظریه یادگیری اجتماعی Rotter و به معنای ادراک علیت فرد در مورد نتیجه عمل اشاره دارد^۱ قرار گرفتند و گروه شاهد تحت آموزش مکان کنترل قرار نگرفتند و سرانجام هر دو گروه به وسیله پس آزمون (آیزنک) سنجیده شدند و به منظور دنبال کردن ماندگاری اثر آموزش مجدداً دو ماه بعد از آموزش و پس آزمون اول، آزمودنی‌ها با استفاده از همان پرسشنامه اعتماد به نفس مورد ارزیابی قرار گرفتند. روش نمره گذاری آزمون اعتماد به نفس آیزنک به این صورت است که به سوالاتی از پرسشنامه که اعتماد به نفس را در مقابل احساس حقارت می‌سنجد، یک امتیاز تعلق می‌گیرد. بنابراین اگر آزمودنی به این سوالات پاسخ آری بدهد یک امتیاز دریافت می‌کند و سوالاتی از پرسشنامه که احساس حقارت را در مقابل احساس اعتماد به نفس می‌سنجد، در صورتی که پاسخ خیر داده شود یک امتیاز تعلق می‌گیرد و اگر به پرسش مثبت که باید پاسخ آری بدهد، پاسخ خیر داده شود و یا بالعکس امتیازی تعلق نمی‌گیرد. به گزینه‌هایی که با علامت سوال توسط آزمودنی مشخص شده است ۰/۵ نمره تعلق می‌گیرد و به این ترتیب مشخص است که بالاترین نمره آزمودنی ۳۰ می‌باشد. در این پژوهش به منظور بررسی میزان پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دچار افت تحصیلی از معدل (معدل ترم آخر پایه سوم راهنمایی و معدل ترم اول پایه اول متوسطه) به عنوان شاخص عملکرد تحصیلی استفاده شد. به این منظور معدل تحصیلی دانش آموزان گروه آزمایش، قبل و بعد از آموزش مورد بررسی قرار گرفت. از آزمون *t* برای سنجش میزان تفاوت بین پیش آزمون و پس آزمون و هم چنین بین گروه شاهد و آزمایش استفاده شده است.

یافته‌ها

در این پژوهش ۳۰ نفر از دانش آموزان دختر دچار افت تحصیلی (تکرار پایه) در پایه اول متوسطه که در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ در شهرستان یزد مشغول به تحصیل بودند، بررسی شدند. کمترین میزان نمره اعتماد به نفس در پیش آزمون گروه آزمایش، ۷ و بیشترین میزان آن ۱۳ بود در حالی که کمترین میزان اعتماد به نفس در پس آزمون این گروه، ۱۴ و بیشترین آن ۲۴ گردید.

در گروه شاهد کمترین میزان نمره اعتماد به نفس در پیش آزمون ۸ و بیشترین میزان آن ۱۴ بود در حالی که کمترین میزان اعتماد به نفس در پس آزمون این گروه، ۹ و بیشترین آن ۲۷ بود. در آزمون پیگیری گروه آزمایش هم کمترین نمره در این گروه ۱۴ و بیشترین آن ۲۷/۵ شد. بررسی *t* مستقل جهت سنجش اعتماد به نفس در گروه آزمایش بعد از آموزش مکان کنترل نسبت به گروه شاهد تفاوت معنی‌داری نشان داد ($p=0/01$). کمترین میزان نمره میانگین پیشرفت تحصیلی پیش از آموزش در گروه آزمایش، ۱۲ و بیشترین میزان آن ۱۲/۵۰ بود. در حالی که کمترین میزان میانگین پیشرفت تحصیلی بعد از آموزش این گروه، ۱۲/۱۰ و بیشترین آن ۱۲/۳۷ شد. کمترین میزان نمره میانگین پیشرفت تحصیلی در پیش آزمون گروه شاهد، ۱۲ و بیشترین میزان آن ۱۲/۲۰ بود در حالی که کمترین میزان میانگین پیشرفت تحصیلی در پس آزمون این گروه، ۱۱ و بیشترین آن ۱۲ بود. آزمون *t* همبسته

می‌توان به رشد مفهوم خود، اعتماد در عملکرد، غلبه بر خجالت و احساس حقارت نائل آمد.^{۱۱}

مطالعه Haine و همکارانش در سال ۲۰۰۳ نشان داد که درونی کردن مسائل نقش مهمی به عنوان تعدیل کننده استرس در کودکان محروم از والدین دارد. کودکانی که مسائل را درونی می‌کنند بهتر با استرس و مسائل پس از مرگ والدین کنار می‌آیند.^{۱۲} Ozolins و همکارانش نیز دریافته‌اند، افرادی که دارای مرکز کنترل درونی هستند نسبت به افرادی که مرکز کنترلشان بر مبنای شانس یا قدرت دیگران است دارای اعتماد به نفس بالاتری هستند.^۹ مطالعات مختلف رابطه مثبت و قوی بین مکان کنترل درونی و اعتماد به نفس بالا، عزت نفس، انگیزش، خلاقیت و حل مسئله نشان دادند.^{۱۳، ۱۴} مطالعات مربوط به افسردگی، استرس، اضطراب و اعتماد به نفس نشان داد که نوجوانان دارای منبع کنترل سلامتی درونی، سلامتی روانی بالاتری نسبت به بیرونی‌ها دارند.^{۱۴، ۱۵} کریم‌پور در سال ۸۳ عوامل مهم افت تحصیلی را در دبیرستان‌های دخترانه شهرستان اهواز مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که اثرات جمعی متغیرهای مؤثر بر افت تحصیلی بر میزان مردودی‌ها و تجربه‌های دانش آموزان بیشتر از اثر ساده هر کدام از این متغیرها می‌باشد و بین این عوامل و میزان مردودی‌ها، همبستگی وجود دارد.^{۱۶} به وجود آمدن اعتماد به نفس و تقویت کارایی و ارزشمندی در شکوفایی شخصیت و توانمندی‌های نوجوانان دچار افت تحصیلی بسیار مهم است، بنابراین لازم است مطالعات بیشتری در این زمینه صورت گیرد.^{۱۷} این مطالعه با هدف بررسی اثربخشی آموزش مکان کنترل بر اساس رویکرد شناختی بر اعتماد به نفس دانش آموزان مقطع متوسطه شهر یزد طراحی و اجرا گردید.

روش کار

در این مطالعه مداخله‌ای که از نوع قبل و بعد از آزمون بود تمامی دانش آموزان دختر دچار افت تحصیلی (تکرار پایه) در پایه اول متوسطه در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ در شهرستان یزد بررسی شدند. منظور از افت تحصیلی در این مطالعه این است که فرد در مدرسه برای تحصیل ثبت نام می‌کند اما در فرایند تعلیم و تربیت در یک پایه تحصیلی با شکست مواجه می‌شود.^۱

روش نمونه‌گیری، خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. در مرحله نخست، از دو ناحیه‌ی آموزش و پرورش شهر یزد، ناحیه‌ی دو به صورت تصادفی انتخاب شد، سپس از بین تعداد ۳۲ دبیرستان دخترانه ناحیه‌ی دو آموزش و پرورش، دو دبیرستان دخترانه به طور تصادفی انتخاب و از بین دانش آموزان پایه اول، تمامی دانش آموزانی که دچار افت تحصیلی بودند انتخاب شدند. از پرسشنامه آیزنک که حاوی ۳۰ سؤال می‌باشد جهت بررسی میزان اعتماد به نفس استفاده شد. به منظور بررسی میزان پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان از معدل به عنوان شاخص عملکرد تحصیلی استفاده شد. به این منظور معدل تحصیلی دانش آموزان گروه آزمایش، قبل و بعد از آموزش مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله بعد، پس از نمره گذاری آزمون‌ها برای انتخاب گروه مورد مطالعه، از بین دانش آموزانی که نمرات اعتماد به نفس پایینی (کمتر از حد میانگین) داشتند، ۳۰ نفر انتخاب شدند، به صورت تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه شاهد قرار گرفتند. گروه آزمایش تحت

اعضای خانواده و اولیاء مدرسه، دید منفی نسبت به مدرسه، عدم مسئولیت پذیری در کارها، احساس بی‌ارزشی در زندگی، سابقه افت تحصیلی در مدرسه، عدم امیدواری و بی‌انضباطی در روند آموزش دانست.^{۲۲} وضعیت مالی ضعیف و هم‌چنین عدم حمایت خانواده در هر یک از دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی می‌تواند بر شرایط روحی دانش‌آموزان تأثیر داشته باشد و از تأثیر آموزش بر کاهش افت تحصیلی بکاهد.^{۲۳} آموزش مکان‌کنترل بر اساس رویکرد شناختی می‌تواند بر اعتماد به نفس دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی اثرگذار باشد. اولیای تعلیم و تربیت با دانستن اثرات مکان‌کنترل بر اعتماد به نفس دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی، می‌توانند به آن توجه خاص نموده و در برنامه‌ریزی‌های خویش آن را لحاظ نمایند. با دانستن این آگاهی-ها می‌توان برنامه‌هایی متناسب با گروه‌های سنی و جنسی افراد، تدوین نمود تا به این وسیله دوره‌ای حساس از زندگی افراد را که مخصوصاً بر دوران تحصیل آن‌ها منطبق است با برنامه‌ریزی به جا و متناسب در این خصوص همراه کرد تا پیشرفت افراد اجتماع آینده بهتر فراهم شود.

با وجود محدودیت در حجم نمونه نتایج پژوهش فقط به کسانی که شرایط مشابه آزمودنی‌ها دارند قابل تعمیم است. پس بایستی این پژوهش روی نمونه‌های بزرگتر اجرا شود تا نتایج قابل تعمیم باشد. به‌علت این‌که از پرسشنامه به‌عنوان پیش‌آزمون و پس‌آزمون استفاده شد ممکن است عده‌ای از افراد مورد مطالعه بخواهند خود را بهتر از آن‌چه هستند نشان دهند، در نتیجه پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های بعدی در کنار پرسشنامه، ابزار مصاحبه هم به کار گرفته شود. از نتایج پژوهش در سازمان آموزش و پرورش و هم-چنین در مراکز مشاوره و در سطح دانشگاه‌ها و مراکز یادگیری می‌توان استفاده کرد. در حین کار با دانش‌آموزان، پی بردیم که اگر جلسه مشاوره‌ای پیش از آموزش مکان‌کنترل ترتیب دهیم می‌توان جلسات آموزشی مؤثرتری داشت بنابراین پیشنهاد می‌شود که تعداد جلسات افزایش یابد و مدت زمان بیشتری دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی تحت آموزش قرار گیرند تا تأثیر آموزش ادامه یابد، زیرا تکرار و تمرین ماندگاری بیشتری را در پی دارد.

سپاسگزاری

این مقاله حاصل پایان‌نامه دانشجویی با شماره ثبت ۳۳/۵۹۷۷ در دانشگاه الزهراء (س) تهران می‌باشد.

نشان می‌دهد پیشرفت تحصیلی در گروه آزمایش، قبل و بعد از آموزش مکان‌کنترل، تفاوت معنی‌داری نداشت ($p=0/12$). با توجه به میزان t به‌دست آمده در آزمون t مستقل $0/55$ تفاوت معنی‌داری در پیشرفت تحصیلی بین دو گروه آزمایشی و گروه شاهد وجود ندارد ($p=0/58$).

بحث

پس از آموزش مکان‌کنترل نمرات اعتماد به نفس گروه آزمایش نسبت به گروه شاهد تفاوت معنی‌داری داشت که نشان دهنده تأثیر آموزش مکان‌کنترل بر اعتماد به نفس است. از طرفی پیشرفت تحصیلی در گروه آزمایش بعد از آموزش نسبت به قبل تغییری نداشت و نسبت به گروه شاهد نیز وضعیت تحصیلی پیشرفتی نشان نداد. نتایج به‌دست آمده مؤید این مطلب است که گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل، اعتماد به نفس بیشتری دارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اثر آموزش توانسته اعتماد به نفس را در دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی تقویت کند. نتایج این فرضیه با مطالعاتی که در این زمینه انجام شده است هم‌سویی دارد. در این بررسی‌ها به بررسی رابطه بین منبع کنترل درونی و اعتماد به نفس بالا پرداخته شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که بین منبع کنترل درونی، اعتماد به نفس، انگیزش و حل مسأله نیز رابطه معنی‌دار و مثبت وجود دارد. در این صورت می‌توان گفت که آموزش مکان‌کنترل می‌تواند تأثیر به‌سزایی در جهت بالا بردن اعتماد به نفس داشته باشد.^{۱۸،۱۹} Haine و همکارانش دریافتند که همبستگی رفتاری کسانی که منبع کنترل آن‌ها درونی است شبیه به همبستگی رفتاری کسانی است که اعتماد به نفس بالا دارند. برای مثال همه آزمودنی‌ها با منبع درونی و اعتماد به نفس بالا، هر دو وقت زیادی را روی تکلیف صرف می‌کردند و ترجیح می‌دادند که به جای بخت و اقبال، مهارت تعیین‌کننده تکلیف باشد.^۸ نتایج مطالعه ما نیز مشابه نتایج مطالعه وی می‌باشد.

مستعلمی نیز نشان داد آموزش مهارت‌های کنترل فردی در افزایش اعتماد به نفس دختران دبیرستانی مؤثر است که با نتایج مطالعه ما همسو می‌باشد.^{۲۰} آموزش مکان‌کنترل بر اساس رویکرد شناختی اثر معنی‌داری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی نداشت. نتایج مطالعه حاضر با مطالعه‌ای که Spence و همکارانش (۱۹۹۴) در این زمینه انجام داده‌اند^{۲۱} مطابقت دارد. دلیل این امر را می‌توان تأثیر عوامل جانبی از جمله وضعیت اقتصادی خانواده و سیستم حمایتی خانواده‌ها، رابطه نامطلوب دانش‌آموز با

References

- Mirkamali M. [Academic success] Persian. 2nd ed. Tehran: Yas teroon; 2006: 34-38.
- Seif A. [learning psychology] Persian. 10th ed. Tehran: Agah; 2007: 52-57.
- Biaban Gard A. [Improving of self-confidence as kills of improving self-confidence in children and teenagers] Persian. 3rd ed. Tehran: PTA; 2004: 77-80.
- Namni M. [Short survey in blind teaching] Persian. 5th ed. Tehran: Roudaki; 2007: 84-89.
- Licht BG. Cognitive-motivational factors that contribute to the achievement of learning-disabled children. *J Learn Disabil* 1983; 16(8): 483-90.
- Kistner J, White K, Haskett M and Robbins F. Development of learning-disabled and normally achieving children's causal attributions. *J Abnorm Child Psychol* 1985; 13(4): 639-47.
- Pudat N. [Comparison between depend students healthy atudents control source] Persian. Tehran. 2005; 44-55.
- Haine RA, Ayers TS, Sandler IN, et al. Locus of control and self esteem as stress-moderators or stress-mediators in parentally bereaved children. *Death Stud* 2003; 27(7): 619-40.
- Ozolins AR, Stenström U. Validation of health locus of control pattern in Swedish adolescents. *Adolescence* 2003; 38(152): 651-7.
- Mirhashemian H. [The effect of religion beliefs on

- control source] Persian. Tehran: Samt; 2007: 80-87.
11. Norman P, Bennett P, Smith CH, et al. Health locus of control and health behavior. *Health Psy* 1998; 88(3): 171-180.
  12. Rezvani A. [Personality hypothesis] Persian. Tehran: Roshd; 2007: 61-67.
  13. Boustan A. [Aanalysis of relations between control source and creativity on students of Sanati Sharif] Persian. Tehran: Peyvand; 2006: 36-42.
  14. Yazdanymoghadam F. [The analysis of level of self- confidence of high school students and skills of improving with social improvement] Persian. Tehran: Ferdousi; 2006: 42-45.
  15. Ezoaldin F. [The effect of like skills teaching in the ways of coping with stern and self-confidence of Tehran governmental hospital nurses] Persian. Tehran: Navid; 2006: 68-75.
  16. Karimpour S. [Investigation of important factors of educational disabilities in Ahwaz high school] Persian. Tehren: Ney; 2004: 19-25.
  17. Baraheni M. [Psychology approach] Persian. Tehran: Roshd; 2007: 58-67.
  18. Seif A. [A preface to learning approach] Persian. Tehran: Agah; 2007: 64-69.
  19. Seyedmohammadi Y. [Character approacher] Persian. Tehran: Arasbaran; 2008: 47-54.
  20. Mostalami F. [Analysis the effect of teaching social skills on increasing self-confidence of blind girl students of Narjes Khatoon high school] Persian. Tehran: Virayesh; 2002: 88-95.
  21. Spence SH. Cognitive therapy with children and adolescents: from theory to practice. *J Child Psychol Psychiatry* 1994; 35(7): 1191-228.
  22. Rotter JB. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychol Monogr* 1966; 80(1): 1-28.
  23. Su X, Jiang F, Qimuge A, et al. Surveillance of antimicrobial susceptibilities in *Neisseria gonorrhoeae* in Nanjing, China, 1999-2006. *Sex Transm Dis* 2007; 34(12): 995-9.

The cognitive approach on self-confidence of the girl students with academic failure

Received: 31/Dec/2010
Accepted: 23/Feb/2010

Ommolbanin Sheibani¹, Mahnaz Akhavan-Tafti²

Background: The consequences of behavior attributed to external factors as chance, luck or help of other people are effective on one's self confidence and educational improvement. The aim of this study is to assess the effect of teaching "locus of control" on the basis of cognitive approach on Yazd high school students' self confidence.

Materials and Method: This descriptive analytic research is done as an experimental project by using pre-test and post-test method on 15 first-grade high school students in Yazd city during 1387-88 educational year. The participants were chosen by the multistage cluster random sampling. Fifteen students were also chosen as the control group. The instruments used in this research were Eysenk self confidence test and also the "locus of control" teaching program. A *t*-test was used for the statistical analysis of the present study.

Results: The results of the statistical analyses showed that there is a significant difference between the experimental and control group ($p=0.01$) in increasing the self confidence. Also the results of the *t*-test revealed that there is no significant difference in the educational improvement of the experimental group before and after teaching "locus of control".

Conclusion: According to this study, teaching "locus of control" on the basis of the cognitive approach has a significant effect on the self confidence but it doesn't have any positive effect on educational improvement. [ZJRMS, 12(5): 84-88]

Keywords: Cognitive aspects, locus of control, self-concepts, educational status.

1. Instructor of Educational Psychology, School of Psychology, Payam-e-Noor University, Yazd Branch, Yazd, Iran.
2. Associate Professor of Educational Sciences, School of Psychology, Al-Zahra University, Tehran, Iran.